

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาตามลำดับดังนี้

- 2.1 ความเป็นมาของงานกิจการนักศึกษา
- 2.2 ความหมายของงานกิจการนักศึกษา
- 2.3 จุดมุ่งหมายของงานกิจการนักศึกษา
- 2.4 การบริหารงานกิจการนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา
- 2.5 การบริหารงานปกครอง
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความเป็นมาของงานกิจการนักศึกษา

กิจการนักศึกษาเป็นงานให้การศึกษาอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีรูปแบบของการพัฒนานักศึกษาที่เป็นระบบ มีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระและวิธีการคล้ายกับการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ มากขึ้น แต่เน้นในการปฏิบัติจริงและประสบการณ์ชีวิตจริง

ทองเรือน อมรัชกุล (2525) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของงานกิจการนักศึกษาว่า กิจการนักศึกษามีวิวัฒนาการมาจากการปกครองและการให้สวัสดิการแก่นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาคือ ได้มีการควบคุมดูแลความประพฤติของนักศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบประเพณีอันดีงามและจัดให้มีการแนะแนว โดย

ถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของงานบริการนักศึกษา ต่อมาได้เพิ่มงานหน้าที่ด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตรหรือกิจกรรมพิเศษ และได้ขยายบริการในด้านต่าง ๆ ให้กว้างขวางครอบคลุมภารกิจการมากขึ้น

สมเดช มุงเมือง (2532) กล่าวถึงความเป็นมาของงานกิจการนักศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

"งานกิจการนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบอุดมศึกษา ที่สถาบันจัดขึ้นเพื่อบริการ และจัดสวัสดิการช่วยเหลือให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาพัฒนาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง มีทักษะทางสังคม และเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ"

งานกิจการนักศึกษา เป็นงานที่ช่วยเสริมเติมแต่งให้นักศึกษามีความสมบูรณ์นอกเหนือไปจากความรู้ ที่ได้รับตามหลักสูตรการเรียนการสอนที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้น คือมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนการพัฒนาตนเองของนักศึกษา

กาญจนา ศรีภาณสินธุ์ (2531) กล่าวถึงความเป็นมาและวิวัฒนาการของงานกิจกรรมนักศึกษาได้ดังนี้ในระยะเริ่มแรกของการจัดการศึกษาอย่างมีระบบในรูปของการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นมานั้น ผู้จัดการหรือคณะผู้จัดการการศึกษายังไม่มีความคิดในเรื่องการจัดการด้านกิจการนักเรียนแต่ประการใด เช่น จะเห็นว่าคุณคิดในเรื่องการแนะแนวการให้บริการด้านสุขภาพอนามัย การจัดชั้นเรียนพิเศษให้แก่เด็กที่มีข้อจำกัดบางประการ หรือการจัดบริการอาหารกลางวันให้แก่เด็กนักเรียนที่ยากจน สิ่งเหล่านี้ยังไม่มีปรากฏให้เห็นในโรงเรียนในระยะเริ่มต้นทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าฝ่ายจัดการศึกษาในระยะแรกไม่อาจจะรู้ล่วงหน้าได้ถึงปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดตามมาจนกระทั่งเมื่อเวลาล่วงเลยไปนาน ๆ เข้า เรื่องต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาต่อสวัสดิภาพและการเรียนของเด็กค่อย ๆ ปรากฏให้เห็นมากขึ้น เช่น ปัญหาการขาดเรียนด้านสาเหตุต่าง ๆ ปัญหาด้านสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจ ปัญหาความยากจน ปัญหาการปรับตัวไม่ได้ ฯลฯ อันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน ปรากฏให้เห็นมากขึ้น ซึ่ง

หากทางโรงเรียนเพิกเฉยไม่ช่วยขจัดปิดเป่า การจัดการศึกษาเพื่อปวงชนก็
ไม่อาจบรรลุผลสมบูรณ์ได้เพราะเด็ก ๆ ข่อมไม่สามารถจะศึกษาเล่าเรียนใน
เมื่อเขายังต้องเผชิญกับปัญหาหลาย ๆ ประการของชีวิต

ดังนั้นด้วยปัญหาและความจำเป็นดังกล่าว งานแก้ปัญหาตามความจำ
เป็นจึงค่อย ๆ เริ่มปรากฏในโรงเรียนต่าง ๆ มากขึ้น จนกลายเป็นงานสำคัญ
อีกด้านหนึ่ง ซึ่งผู้บริหารการศึกษาทั้งหลายในปัจจุบันนี้ต้องจัดขึ้นมาพร้อม ๆ
กับการสอนซึ่งกิจการบริการแก้ปัญหาเหล่านี้ ได้แก่ งานที่เรียกว่า
"กิจการนักเรียน"

นอกจากนี้ ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเพิ่มความซับซ้อนมากขึ้น
ทำให้สถาบันการศึกษาจำต้องรับภาระในการที่จะต้องจัดบริการด้านต่าง ๆ
ให้แก่เด็ก ๆ ในโรงเรียนเพื่อให้เขาสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี
ยิ่ง ๆ ขึ้นไปตามลำดับ

จากแนวความคิดและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม การศึกษา
ที่ก้าวหน้าไปทำให้งานกิจการนักเรียนค่อย ๆ ได้รับการเอาใจใส่ปรับปรุง
เปลี่ยนแปลงไปอย่างกว้างขวางในความสำเร็จของกิจการนักเรียน ผู้บริหาร
ครูและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียนจะต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่งที่จะ
ต้องจัด และดำเนินงานด้านกิจการนักเรียนให้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง
และเอาใจใส่ให้งานบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งหมายถึงเด็กแต่ละคนจะต้องได้รับการ
เอาใจใส่ดูแลอย่างฉลาดให้ได้เรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ตลอดจนมีพัฒนาการใน
ทุก ๆ ด้านพร้อมกันไปอย่างเต็มที่เพื่อที่เขาจะสามารถมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ได้
อย่างมีความสุขตามอัธยาศัย ในฐานะที่เขาเป็นมนุษย์คนหนึ่งและหากมองอีก
มุมหนึ่งจะเห็นว่าความสำเร็จของงานกิจการนักเรียนย่อมจะเป็นประโยชน์และมี
ผลดีแก่โครงการศึกษาต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างกว้างขวาง ซึ่งนั่นย่อม
หมายถึง ความสำเร็จในงานพัฒนาบุคลากรตามเป้าประสงค์ของประเทศเป็น
ส่วนรวมนั่นเอง

2.2 ความหมายของงานกิจการนักศึกษา

มีผู้ให้ความหมายงานกิจการนักศึกษาไว้หลากหลายท่านคือ Carter V. Good (1973) ได้ให้ความหมายงานด้านกิจการนักศึกษาใน Dictionary of Education ไว้ว่า "งานกิจการนักศึกษาคือการให้บริการของสถาบันอุดมศึกษา เกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การจัดหางานบริการหอพัก ที่ปรึกษา องค์การนิสิตนักศึกษา"

สำเนา ทจรศิลป์ (2525) ได้ให้ความหมายของงานกิจการนักศึกษา ไว้ว่า งานกิจการนักศึกษาเป็นหนึ่งในของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสามารถพิจารณา ได้ทั้งในแง่การบริหารและในแง่วิถีการดำเนินงาน ถ้าพิจารณาในแง่บริหาร งานกิจการนักศึกษาคือ หน่วยงานที่สถาบันอุดมศึกษาได้จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการ แก่นักศึกษาในแง่วิถีการดำเนินงาน งานกิจการนักศึกษา ครอบคลุมการทาง การศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาได้จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการแก่นักศึกษา และช่วย พัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาชีพที่ทันสมัย สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ

พรณี ศุภัท (2522) ได้กล่าวถึงงานกิจการนักศึกษาไว้ว่า งาน กิจการนักศึกษาหมายถึง "บริการทั้งหลายที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาให้ พัฒนาการเต็มที่เป็นทุกด้าน ช่วยพัฒนาทักษะการเขียน การแก้ปัญหา ช่วยให้อ่าน การสมาคม การปรับตัว รู้จักวิถีชีวิต กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้ เช่น งานด้าน อนามัย กีฬา หอพัก การจัดหาทุน"

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2525) ได้ให้ความหมายของงาน กิจการนักศึกษาไว้ว่างานกิจการนักศึกษา คือ การพัฒนากิจกรรม การให้ สวัสดิการและบริการแก่นักศึกษา งานกิจการนักศึกษานอกจากจะเสริม วัตถุประสงค์ของสถาบันด้านการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่ ชุมชนและการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมแล้ว ยังมุ่งพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เพิ่มเติมจากสิ่งที่การศึกษาในชั้นเรียนไม่สามารถจัดให้ได้

William E. Hophe (1968) ได้กล่าวถึงงานกิจการนักศึกษาไว้ว่า "กิจการนักศึกษาเป็นโครงการของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้นักศึกษาทั้งเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มได้มีส่วนร่วมเต็มที่ในชุมชนวิชาการ กล่าวคือให้มีการจัดสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการ ความใฝ่ฝันของนักศึกษา ความเจริญงอกงามของนักศึกษาในด้านสติปัญญาส่วนตัวจิตวิทยาสังคมและร่างกาย"

Ralph E. Berdie (1971) กล่าวถึงงานกิจการนักศึกษาว่า "เป็นงานที่ประยุกต์ความรู้ และหลักการซึ่งเป็นความร่วมมือส่วนวิชาการทางสังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์โดยเฉพาะด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา นำมาใช้กับนักเรียนนักศึกษา"

H.L. Isaksen (1964) ได้ให้ความหมาย งานกิจการนักศึกษาไว้ว่า "เป็นงานที่ประกอบด้วยการ ฝึกงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนจึงช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่า เป็นประโยชน์อย่างมากตลอดเวลาที่นักเรียนมีชีวิตอยู่ในโรงเรียน"

พิรพันธ์ พาลุสุข (2525) ได้ให้ความหมายของกิจการนักศึกษาว่า หมายถึง "การให้บริการให้คำปรึกษาและแนะแนวในเรื่องต่าง ๆ ปัญหาส่วนตัว ปัญหาด้านการศึกษา ทักษะการศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา"

P.L. Dressel (1973) ได้กล่าวถึง งานกิจการนักศึกษาไว้ งานกิจการศึกษามีส่วนส่งเสริมให้ความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยบรรลุผลสำเร็จ โดยมีภาระกิจที่เกี่ยวข้องคือ การติดต่อสัมพันธ์กับนักศึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม พร้อมทั้งจัดบริการให้นักศึกษาเหล่านั้นด้วยการเสริมสร้างประสบการณ์ที่มีผลทำให้เกิดการพัฒนาแก่นักศึกษา การทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างนักศึกษากับคณาจารย์และชุมชน รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแรงผลักดันทางจิตวิทยาสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และการกระทำของนักศึกษา

จากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านที่กล่าวมาแล้ว พลสรุปได้ว่า งานกิจการนักศึกษา หมายถึง การจัดดำเนินงานกิจการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา และเป็นกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษามีความเจริญงอกงามในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ร่างกายและจิตใจ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัย มีความคิดไตร่ตรอง มีความคิดวิริริมาสร้างสรรค์ แสวงหาความรู้ที่เสมอ รู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์และสามารถดำรงตนอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3 จุดมุ่งหมายของงานกิจการนักศึกษา

จุดมุ่งหมายของงานกิจการนักศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศนั้นมีลักษณะใกล้เคียงกัน เพราะเป็นงานที่มุ่งไปที่นักศึกษาโดยตรง ประโยชน์ที่ได้รับนั้นมีผลถึงการพัฒนาประเทศชาติด้วย นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจึงถือได้ว่าเป็นกลุ่มคนที่จะเป็นกำลังกันสำคัญของประเทศในอนาคต ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงมีหน้าที่ที่จะผลิตคนกลุ่มนี้ออกมาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีไว้แต่เพียงด้านวิชาการเท่านั้น แต่ครอบคลุมไปถึงหมดของการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องในสังคม ได้มีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของงานกิจการนักศึกษาไว้ดังนี้

สมเด็จพระ มงเม็อง (2532) ได้อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของกิจการนักศึกษาไว้ดังนี้

1) เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจให้มีสุขภาพแข็งแรง มีอารมณ์มั่นคง มีทักษะทางสังคมที่ดี มีสติปัญญาและความคิดที่ก้าวหน้า สร้างสรรค์ มีความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง

2) เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพที่ดี มีความเพียรพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3) เพื่อให้ความช่วยเหลือนักศึกษา ให้มีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนโดยจัดให้มีบริการต่าง ๆ ที่จะช่วยและอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา

4) เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรม และเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของตน เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนการทำงานร่วมกัน

5) เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความรัก และเกิดชุมชนแห่งสถาบัน ร่วมกันพัฒนาวิทาลัยให้เป็นชุมชนวิชาการที่มีคุณภาพและเป็นที่พึ่งทางปัญญาของสังคม

งานกิจการนักศึกษาส่งผลให้นักศึกษาเกิดการพัฒนา ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ ในขณะที่ตัวนักศึกษาเองก็เห็นหนทางป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับนักศึกษาได้ด้วยเพราะการเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้แสดงออกตามความคิด ความสามารถของตนเอง

จาร์ส นลงมาก (2527) ได้อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม นักเรียน-นักศึกษาไว้ดังนี้

1) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองไป ตามแนวทางที่พึงปรารถนา

2) เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่กว้างขวาง และดีที่สุดตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งเป็นการปรับตัวของนักเรียนเพื่อดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3) เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีเวลาทำกิจกรรมได้มากขึ้น และสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ตนเองถนัดได้

4) เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกการเป็นผู้ นำ ผู้ตาม รู้จักเคารพ
นับถือผู้อื่นและตนเอง

5) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับ
นักเรียน

H.I. Isaksen (1964) กล่าวถึง ความมุ่งหมายของงานกิจการ
นักศึกษาไว้ว่าความมุ่งหมายเบื้องต้นของงานกิจการนักเรียน คือ

การช่วยให้นักเรียนสามารถประสบความสำเร็จก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านใน
ขณะที่เข้ามาอยู่ในระบบการศึกษาของโรงเรียน และในความมุ่งหมายที่กว้าง
กว่านั้น คือการมุ่งช่วยเหลือ นักเรียนให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
ทั้งหมด โดยช่วยให้ได้ประสบความสำเร็จในการรู้จักตนเอง เชื่อมั่นในตนเองและ
สามารถนำตนเองได้ในระดับหนึ่ง

เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2531) ให้ความเห็นว่า กิจการนักเรียนมี
จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้นักเรียนเจริญงอกงามทุกด้าน สถานศึกษาจึงควรให้
ความช่วยเหลือทุกวิถีทางที่จะให้ ขาดบรรลุเป้าหมายตามโอกาสที่นักเรียน
นักศึกษาควรจะได้รับจึงได้มีการกำหนดให้จัดงานด้านกิจการนักศึกษาทั้งจริงจัง
และถือเป็นงานที่ควบคู่ไปกับการจัดการศึกษา โดยกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ 3
ประการคือ

- 1) มุ่งพัฒนาคุณภาพของนักเรียน-นักศึกษา
- 2) มุ่งช่วยแก้ปัญหา อันจะเกิดขึ้นแก่นักเรียน-นักศึกษา
- 3) มุ่งช่วยป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นแก่นักเรียน-นักศึกษา (เสริมวิทย์
ศุภเมธี, 2531)

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) ผู้ที่อยู่ในวงการมีบทบาทสำคัญ
เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของงานกิจการ
นักศึกษาไว้ว่า

- 1) เพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีคุณภาพที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์และ
สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

- 2) เพื่อฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ สามารถปกครองตนเองได้
- 3) เพื่อฝึกความคิดและการตัดสินใจของนักศึกษา
- 4) เพื่อพัฒนาสติปัญญาของนักศึกษา
- 5) เพื่อให้นักศึกษาเพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพในอนาคต และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6) เพื่อให้นักศึกษารู้จักทักษะทางสังคม รู้จักเสียสละและทำงานให้ส่วนรวม

- 7) เพื่อให้นักศึกษาพัฒนาลักษณะนิสัย ความกตัญญู และความคิดที่ดี
- 8) เพื่อให้นักศึกษามีความสามัคคี

Shaffer และ Martinson (อ้างถึงใน ทองเวียน คมวิศกุล 2525)

ได้ศึกษาถึงจุดมุ่งหมายของงานกิจการนักศึกษาดังนี้

1) เพื่อเสริมสร้างบรรพชาศทางวิชาการในหอพัก รวมทั้งในกิจการต่าง ๆ

2) เพื่อจัดให้มีบริการต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้นิสิตนักศึกษาแต่ละคนได้พัฒนาตนเองและช่วยให้เข้าใจความมุ่งหมายในการดำเนินชีวิต ในสถาบันอุดมศึกษา

3) เพื่อเปิดโอกาสให้ทดลองใช้ชีวิตแบบประชาธิปไตย องค์กรนักศึกษา กิจกรรมนักศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ ทั้งนี้ ให้นักศึกษารู้จักใช้สิทธิและความรับผิดชอบ รวมทั้งเรียนรู้วิธีการทำงานกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

4) เพื่อเปิดโอกาสให้คณาจารย์และนิสิตนักศึกษา ได้มีโอกาสติดต่อกับปะติดกันและกันนอกห้องเรียน โดยที่งานกิจการนักศึกษาจะเป็นตัวกลางช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจวิธีการแก้ปัญหาชีวิต

5) เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาทุกคนได้รับความสำเร็จ ในการศึกษาเล่าเรียน ทั้งนี้โดยการให้ความช่วยเหลือในด้านการเงินในกรณีจำเป็น เช่น การให้ทุน การให้เงินยืม และการหางานให้ทำ เป็นต้น

6) เพื่อช่วยให้นักศึกษแต่ละคนได้พัฒนาความรับผิดชอบ และ
ความมีวินัยในตนเองให้สูงขึ้น

7) เพื่อศึกษาถึงจุดมุ่งหมาย นโยบาย กฎ ระเบียบและการบริหาร
งานของสถาบันอุดมศึกษาต่อนิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไป

8) เพื่อช่วยสร้างบรรพการาศิให้ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษามี
ขวัญในการปฏิบัติงานสูงขึ้น และมีความจงรักภักดีต่อสถาบันเป็นลทางทั้ง

สรุป งานกิจการนักศึกษา มีจุดมุ่งหมายหลักที่สำคัญคือเป็นหน่วยงาน
ของสถาบันอุดมศึกษา ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตนิสิต
นักศึกษา ให้เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของสังคม มีความรู้ มีความสามารถ
ช่วยเหลืลดตนเองและสังคมได้ นั่นคือเป็นบุคคลที่มีประโยชน์และมีคุณค่า

2.4 การบริหารงานกิจการนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา

กรมอาชีวศึกษา (2529) ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วการบริหาร
สถานศึกษา พ.ศ. 2529กำหนดกองท่างานกิจการนักศึกษาไว้ ดังนี้

- 1) งานปกครอง
- 2) งานกิจการนักเรียน/นักศึกษา
- 3) งานโครงการพิเศษ
- 4) งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน
- 5) งานสวัสดิการพยาบาลและหอพัก

2.5 การบริหารงานปกครอง

ระเบียบวินัยเป็นแบบแผนของความประพฤติที่ครู และนักเรียนร่วมกัน
กำหนดขึ้นไว้เพื่อให้สมาชิกในโรงเรียนควบคุมตนเอง ถ้านักเรียนในโรงเรียน

สามารถปฏิบัติได้ตามระเบียบที่กำหนดไว้ ก็ย่อมมีผลทำให้สมาชิกทุกคนของโรงเรียนลู่ลื่นคล่องตัวมีความสุข โดยไม่มีผู้ใดก่อกวนทั้งครูและนักเรียนย่อมมีเวลาในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น

2.5.1 ความหมายของระเบียบวินัย

พระราชวรมณี (2520) ได้ตีความความหมายของระเบียบวินัยไว้ดังนี้ วินัย หมายถึง "ข้อบัญญัติที่วางไว้เป็นหลักกำกับความประพฤติให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สอดกัน"

พนัส หันนาคินทร์ (2531) กล่าวถึงระเบียบวินัยไว้ว่าระเบียบวินัย หมายถึง การรู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบแบบแผนหรือข้อบังคับต่าง ๆ เกิดขึ้นโดยความสมัครใจของผู้ปฏิบัติ คือ นักเรียนที่ได้มองเห็นแล้วว่า การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับที่สร้างขึ้นมาแล้วและตัวเองเห็นชอบด้วยนั้น เป็นสิ่งที่ควรทำไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยและนำมาซึ่งความสุข ความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกคนในสังคม

ภิญโญ สาร (2516) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของระเบียบวินัยไว้ว่าคนทั่วไปมักจะหมายถึง ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่โรงเรียนกำหนดขึ้นให้นักเรียนทุกคนปฏิบัติตาม หรือบางทีโรงเรียนก็ยังไม่ได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็นความคาดหวังของครูว่า นักเรียนควรวางตนหรือประพฤติตนอย่างนั้น อย่างนี้ ทั้งในห้องเรียน ในบริเวณโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมความว่า นักเรียนจะต้องวางตนตามที่ครูคาดหวัง 24 ชั่วโมงเมื่อนักเรียนทำอะไรผิดไปจากความคาดหวัง ครูก็ถือว่าทำผิดระเบียบวินัย การรักษาระเบียบวินัยของครูก็คือ การฝึกนิสัยหรือทำให้นักเรียนกลัว ต่อมาเมื่อคำนึงถึงการฝึกนิสัยนักเรียนหมดไป ครูก็หมดหนทางรักษาระเบียบวินัย

การปกครองและวินัยในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง กล่าวคือการปกครองนักเรียน หมายถึง การปกป้องคุ้มครอง ดูแล รักษา รวมทั้งให้การอบรมสั่งสอน จรรยาบรรณทางสังคมแก่นักเรียนของโรงเรียน

จะเห็นว่า เป็นการปกครองนักเรียนตามหน้าที่และความรับผิดชอบของโรงเรียนโดยตรง นอกจากนี้การปกครองนักเรียนยังเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้ปกครองกันเองได้อีกด้วย

2.5.2 ความจำเป็นในการรักษาระเบียบวินัย

การรักษาระเบียบวินัยมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะสังคมมีวินัยเป็นตัวควบคุมพฤติกรรม ดังนั้นหากนักเรียนรักษาระเบียบวินัยดีเมื่ออยู่ในโรงเรียนย่อมส่งผลเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ในขณะที่หากนักเรียนขาดระเบียบวินัย การดำเนินงานของโรงเรียนจะเต็มไปด้วยอุปสรรคจนกระทั่งไม่สามารถดำเนินงานให้ได้ดีที่สุด ผลเสียจะตกอยู่กับนักเรียนและโรงเรียน นั้นหมายถึง สังคมและประเทศชาติ

เชาวน์ มณีวงษ์ (2530) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการรักษาระเบียบวินัยไว้ดังนี้

- 1) ระเบียบวินัยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการเตรียมตัวนักเรียนสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต เมื่อนักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ รู้จักใช้สิทธิและเสรีภาพ และมีความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง
- 2) ระเบียบวินัยช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาพการณ์อันจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน

2.5.3 ทบอบเขตของระเบียบวินัยในโรงเรียน

ขอบเขตของระเบียบวินัยในโรงเรียนจะกว้างขวางเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปรัชญาและจุดมุ่งหมายของโรงเรียน รวมทั้งขนาดและประเภทของสถานศึกษา สถานการณ์และแนวโน้มของสังคมและประเทศชาติ ทั่วไประบุว่า โดยทั่วไปขอบเขตของระเบียบวินัยอาจแบ่งแยกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ตามแนวคิดของ เชาวน์ มณีวงษ์ (2530) คือ

1) ระเบียบวินัยเกี่ยวกับความประพฤติทั่ว ๆ ไปของนักเรียน เช่น การแต่งกายสะอาด ถูกระเบียบ การมาโรงเรียนทันตามเวลาที่กำหนด การพูดจาไพเราะ สุภาพ การไม่ติดกาเสฟติด ฯลฯ

2) ระเบียบวินัยเกี่ยวกับความประพฤติในชั้นเรียน เช่น การไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ต่อครูอาจารย์ และต่อทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน การแสดงพฤติกรรมไม่รบกวนเพื่อนขณะทำงาน การแสดงพฤติกรรมสนใจเรียน สนใจร่วมกิจกรรมและสนใจทำงานที่ครูมอบหมาย ให้เสร็จเป็นอก่างดี เป็นต้น

2.5.4 สาเหตุที่นักเรียนประพฤตินิควินัย

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมซึ่งจะต้องควบคุม แก้ไข และเฝ้าระวังพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน ที่วางแนวทางให้นักเรียนมีการปรับปรุงตัวที่ดี ที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมและระเบียบของสังคม

สำเนา ทวีศิลป์ (2525) ได้ศึกษาสาเหตุที่นักศึกษาทำผิดวินัยนั้นมี 2 ประการคือ ประการแรกเกิดจากตัวนักศึกษาเองเช่น การขาดสติ ทัศนคติทางจิต ประการที่ 2 เกิดจากสภาพภายนอกตัวนักศึกษา

เชาวน์ มณีวงศ์ (2530) ได้ศึกษาสาเหตุที่นักศึกษาทำผิดวินัยพอสรุปได้ว่า ครอเคลว ซึ่งเป็นสถาบันแรกที่มีส่วนหล่อหลอมนักศึกษา ฉะนั้นครอเคลวจึงมีอิทธิพลมาก นอกจากนั้นเพื่อน สถาบันการศึกษาและความไม่เ็นระเบียบวินัยเรือกวัก เป็นสาเหตุให้นักศึกษาทำผิดวินัยได้ พอสรุปสาเหตุปัญหาที่นักศึกษาทำผิดวินัยไว้ดังนี้

- 1) ปัญหาเกิดจากทางบ้าน
- 2) ปัญหาจากทางโรงเรียน
- 3) ปัญหาจากระบบการบริหารโรงเรียน
- 4) ปัญหาจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน
- 5) ปัญหาเกิดจากสภาพแวดล้อมและสิ่งแวดลอม

เมื่อเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นในโรงเรียน บุคคลสำคัญที่มีบทบาทช่วยให้เด็กนักเรียนประสบผลสำเร็จในการปรับตัวได้ คือ ครู เพราะครูทำหน้าที่ดูแล อบรม สั่งสอนนักเรียนที่โรงเรียนหรือเรีกกลื่น ๆ ได้ว่า "พี่เลี้ยง" หรือ "พ่อ แม่ คนที่สอง" ของนักเรียนหน้าที่ของครูมิใช่แค่การสอนรายวิชาตามหลักสูตรที่กำหนดเท่านั้น ทั้งจะมีงานที่เสริมสร้างความสมบูรณ์ให้กับชีวิตนักเรียนอีกมากมาย โดยเฉพาะด้านสุขภาพทางกาย ทางจิต ตลอดจนบุคลิกภาพของนักเรียนด้วย เช่น ช่วยเหลือนำพาให้นักเรียนมีวิถีชีวิตที่ถูกต้อง สนใจการเรียน ไม่ขาดเรียน ไม่ก่อความเดือดร้อนหรือเป็นปัญหาทางการปกครอง จึงนับได้ว่าครูเป็นตัวจักรที่สำคัญของสังคมประเทศชาติที่จะคอยชี้แนะความประพฤติของนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมซึ่งจะต้องรับผิดชอบให้ก่ออยู่ในระเบียบวินัย

คณะนิสิตปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2518) ได้รวบรวมแนวทางในการแก้ปัญหาการประพฤติผิดวินัยของนักศึกษาไว้ดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจถึงสภาพที่เป็นจริงตามธรรมชาติ หรือความต้องการของเด็กในระดับและวัยต่าง ๆ อย่างถูกต้อง

2) โรงเรียนจะต้องกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการปลูกฝังอบรมอย่างชัดเจนจะต้องชี้แจงให้ครู-อาจารย์ ผู้ร่วมงานได้ทราบถึงแนวทางที่กำหนดขึ้น ต้องร่วมมือ ร่วมใจกันอย่างแท้จริง ซึ่งมีข้อเสนอแนะแนวทางดังนี้

(1) ครู-อาจารย์ ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องต้องสำรวจและปรับปรุงตัวเองให้เหมาะสมจะต้องสร้างศรัทธา ความเชื่อถือและไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับเด็ก เพื่อเป็นที่เคารพของนักเรียน

(2) ครู-อาจารย์ ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสนใจใกล้ชิด ให้ความรักความเห็นอกเห็นใจ คบหาให้นักเรียนเกิดความคิดว่าครูและนักเรียน อยู่กันคนละพวก

(3) ครู-อาจารย์ ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องต้องประสานสัมพันธ์ สามัคคีกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน กิดหลักการแนะนำนโยบาย อันเดียวกัน

3) โรงเรียนจะต้องปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีงามอยู่เสมอ เช่น การปรับปรุงอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องประชุม ห้องน้ำ ห้องส้วม สนาม อาณาบริเวณต่าง ๆ ให้ร่มรื่น เพื่อเป็นการสร้างศรัทธา สร้างบรรยากาศและแรงจูงใจให้นักเรียนรักโรงเรียนผูกพันอยู่กับโรงเรียน และให้ที่ที่วัดอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข

4) โรงเรียนจะต้องพยายาม ดำเนินการในการให้บริการต่าง ๆ กับโรงเรียนให้เกิดประโยชน์โดยตรงกับนักเรียน อาทิเช่น

(1) ให้โอกาสนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงาน การกำหนดความมุ่งหมายและร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

(2) ฝึกหัดให้นักเรียนรู้จักลอกกฎเกณฑ์ควบคุมการปฏิบัติต่าง ๆ ด้วยตนเองตามกรอบและระบอบของโรงเรียน

(3) จัดประสบการณ์ และกิจกรรมที่มีความเหมาะสมสำหรับนักเรียน ให้นักเรียนได้มีโอกาสสัมผัส ปฏิบัติ รับผิดชอบกิจกรรมนั้น ๆ ให้มากที่สุด

(4) จัดโครงการแนะแนวทั้งทางด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวให้กับนักเรียนอย่างจริงจัง ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่า บริการด้านนี้ที่ตนนักเรียนได้ มีประโยชน์กับนักเรียนโดยตรง

5) โรงเรียนจะต้องสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นมาก โดยเฉพาะ

อย่างทั้งการควบคุมความประพฤติและแนวทางปฏิบัติตนเองของนักเรียน ทั้งใน
ขณะที่นักเรียนอยู่ที่บ้านและอยู่ที่โรงเรียน ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความพยายามที่จะอธิบาย
และสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงคุณค่า ของการจัดการศึกษา
จิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ โดยเฉพาะเกี่ยวกับตัวนักเรียนอาจ
จัดทำได้โดยการประชุมที่แจ้ง การพิมพ์เอกสาร แจกคู่มือ โรงเรียน
ออกจดหมาย ข่าวสาร เป็นต้น

(2) เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมเยือนโรงเรียนในบางโอกาส

(3) จัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน เปิดโอกาส
ให้ประชาชนมาใช้เวลาว่างสถานที่และบริเวณโรงเรียนในบางโอกาส

(4) จัดนิทรรศการ การแสดงของโรงเรียนตามโอกาส

อื่นๆ

(5) จัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง ครูและศิษย์เก่าของโรงเรียน

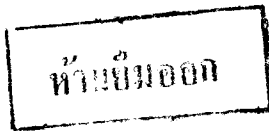
6) ควรที่จะได้มีการพิจารณาปรับปรุง แก้ไข เกี่ยวกับกฎ
ระเบียบ ที่บังคับให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสามารถปฏิบัติ
ได้จริง

2.5.5 บทบาทของผู้บริหารกับการรักษาระเบียบวินัยในโรงเรียน

การที่จะให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติอยู่ในระเบียบวินัยของ
โรงเรียนอย่างจริงจังเรียบร้อยนั้น ประภาพรพรณ สุวรรณสุข (2526) ได้เสนอ
แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

1) ศึกษาในรายละเอียดและทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ
วินัยที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ทุกแห่งทุกมุม

2) เป็นผู้กำหนดระเบียบวินัยของโรงเรียนในบางส่วนที่จำเป็น
ซึ่งในการกำหนดนี้จะต้องกำหนดรายละเอียด ให้สอดคล้องกับระเบียบวินัยที่
กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้แล้วด้วย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3755

25

101

3) เป็นผู้ร่วมกำหนดระเบียบวินัยทางล่ง ทั้งระเบียบวินัย
เหล่านั้น ลาจมาจากที่คิดเห็นของครูผู้สอน ครูแนะแนว ฝ่ายปกครองหรือ
นักเรียนเอง ผู้บริหารจะต้องคอยประสานแนวความคิดอันนั้นให้ถูกต้องมีหลัก
มีเกณฑ์

4) แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวินัยที่ได้กำหนดไว้แล้ว
นั้นให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ทราบ เพื่อนำไปดำเนินการ

5) เป็นผู้ควบคุมดูแลให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของ
โรงเรียนอย่างเคร่งครัด

6) ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาระเบียบวินัย

7) ผู้บริหารควรรู้จักวิธีการที่จะทำให้บุคลากรในโรงเรียนทั้ง
ฝ่ายดำเนินการและฝ่ายปฏิบัติตามระเบียบวินัย คือ นักเรียนได้ร่วมมือกันรักษา
ระเบียบวินัยที่ได้กำหนดไว้แล้วนั้นอย่างเต็มใจ เช่น การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับ
การประกวดมารยาทนักเรียนดีเด่น เป็นต้น

8) ร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคลากรอื่น ๆ ภายนอกโรงเรียน
เพื่อควบคุมดูแลเมื่อนักเรียนเลิกเรียนกลับไปอยู่ที่บ้าน โดยการติดต่อสื่อสาร
อย่างมีประสิทธิภาพ

9) ประเมินผลว่าบุคคลทุกฝ่าย ได้ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของ
โรงเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อการ
ปรับปรุงงานรักษาระเบียบวินัยที่ดีต่อไป

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างระเบียบวินัยในสถานศึกษา
การเปิดโอกาสให้ครู-อาจารย์ และผู้ปฏิบัติได้มีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบ
ตลอดจนชี้แจงแนวทางการปฏิบัติให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ ย่อมทำให้เกิดความ
ร่วมมือในการปฏิบัติและสะดวกต่อการควบคุม ดูแลความประพฤติของนักเรียน

2.5.6 การดำเนินงานด้านการปกครองในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้างานปกครองไว้ดังนี้

- 1) ปกครอง ดูแล นักเรียน-นักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ลุล่วงในระเบียบวินัยของสถานศึกษา ของกรมอาชีวศึกษา ตลอดจนการตรวจศึกษาธิการ
- 2) ประสานงานกับครู-อาจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน-นักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษา
- 3) ประสานงานกับสภารัตนนักเรียน-นักศึกษา เจ้าหน้าที่บ้านเมือง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครองในการแก้ปัญหา ความประพฤติของนักเรียน-นักศึกษา
- 4) ลงโทษหรือเสนอการลงโทษนักเรียน-นักศึกษา ผู้กระทำความผิด

2.5.7 เทคนิคในการปกครองนักเรียน

พิชิต ฤทธิจักรวณ (2530) ได้ให้เทคนิคการปกครองนักเรียนไว้ดังนี้

วิธีการปกครองนักเรียนไม่มีสูตรสำเร็จ หรือรูปแบบที่คงตัว เพราะงานปกครองนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกันและเห็นพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ความแตกต่างของบุคคลจะมีสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ดังนั้นวิธีการปกครองจึงแตกต่างกันแปรเปลี่ยนตามสภาพของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีแนวทางหรือเทคนิคการปกครองนักเรียนโดยกว้าง ๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้ในการปกครองนักเรียนได้ดังต่อไปนี้

- 1) ต้องรู้และใช้หลักจิตวิทยา นั่นคือ ครูฝ่ายปกครองหรือครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของนักเรียนที่

จะปกครองว่ามีลักษณะอย่างไร มีความต้องการอย่างไร พฤติกรรมหรือลักษณะ
เด็กที่มีปัญหาเป็นอย่างไร ดังนั้นการรู้เข้าใจ และใช้หลักจิตวิทยาในการ
ปกครองจะช่วยให้การดำเนินงานปกครองนักเรียน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
ราบรื่น

2) ต้องรู้จักเด็กให้กว้างและลึก นั่นคือต้องรู้จักเด็กให้มาก
และรู้ว่าแต่ละคนเป็นอย่างไร ทั้งอุปนิสัยใจคอ การเรียน การคบเพื่อน สภาพ
ครอบครัว หรือผู้ปกครองของเด็ก สิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นซึ่งเป็น
ประโยชน์ต่อการปกครองนักเรียน การแนะนำ การไต่ถาม และการแก้ปัญหา
ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

3) ต้องรู้และแม่นยำในการใช้กฎ ระเบียบ นั่นคือต้องมี
ความรู้มีความเข้าใจและแม่นยำในการใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ในการ
ปกครอง และสามารถนำมาใช้ได้ถูกต้อง และเหมาะสม เช่น ประกาศ
ของคณะปฏิบัติ ฉบับที่ 132 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษ
นักเรียนหรือนักศึกษา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ระเบียบหรือแนวปฏิบัติ
ของโรงเรียนที่ได้ประกาศให้ทราบโดยทั่วกันแล้ว การรู้และแม่นยำในการใช้
กฎระเบียบจะช่วยให้งานปกครองนักเรียนมีความถูกต้องเหมาะสม สมเหตุ
สมผลและมีความคล่องตัวมากขึ้น สามารถจะชี้สรุปให้เด็กทราบว่าสิ่งที่เขา
ประพฤติผิดนั้น ผิดระเบียบอะไร ทักใด อย่างไร และสามารถจะพิจารณา
ลงโทษหรือแก้ไขพฤติกรรมหรือพัฒนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมอีกด้วย

4) ต้องรู้เทคนิควิธีการสืบสวนสอบสวนนักเรียนเป็นหัวใจของ
งานปกครองอย่างหนึ่ง เพราะการสืบสวนสอบสวนเป็นกระบวนการที่จะสรุปให้
ได้ว่าเด็กประพฤติผิดระเบียบวินัยหรือไม่ ถ้าผิดผิดด้วยเรื่องอะไร และมี
สาเหตุมาจากอะไร แล้วจะพิจารณาดำเนินการอย่างไร ซึ่งอาจจะเป็นการ
แก้ไข ปรับปรุง พัฒนา หรือลงโทษให้ถูกต้องเหมาะสมกับเหตุแห่งความผิด
ถ้าตัดสินปัญหา หรือลงโทษโดยไม่มีการสืบสวนสอบสวนให้ชัดเจน แทนที่จะเป็น
การแก้ปัญหาและพัฒนาอาจเป็นการสร้างปัญหามากขึ้น หรืออาจเป็นการทำลาย

เด็กและสร้างจุดต่างในใจของเด็กได้ แต่ถ้ามีการสืบสวนสอบสวนและลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล และถูกต้องเหมาะสมแล้วเด็กมักจะยอมรับสภาพโดยดีและเป็นการยุติปัญหาได้ การสืบสวนสอบสวนนักเรียนน่าจะประกอบด้วยขั้นตอนง่าย ๆ ดังนี้

(1) ขั้นเตรียมการก่อนการสอบสวน เป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่มีการประพฤติผิด เช่น หาข้อมูลจากพยานบุคคล ครูอาจารย์ประจำชั้น หรือเพื่อนร่วมชั้น ฯลฯ แล้วกำหนดประเด็นการสอบสวนกว้าง ๆ ว่าเรื่องที่เกิดขึ้นนั้นประพฤติผิดเกี่ยวกับเรื่องอะไร เกี่ยวข้องกับระเบียบอะไร เพื่อจะได้นำมากล่าวอ้างอิงในการสอบสวนได้ถูกต้อง

(2) ขั้นตอนการสอบสวนเป็นขั้นตอนที่ต้องการข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประพฤติผิดว่าเป็นเพราะอะไร เกิดขึ้นได้อย่างไร และเกี่ยวข้องกับใครใดทำให้โอกาสนักเรียนที่ประพฤติผิดได้แล้วข้อเท็จจริงแล้วตรวจสอบข้อเท็จจริงกับข้อมูลที่รวบรวมไว้ในขั้นการเตรียมการว่า สอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่พยายามจะสรุปให้ได้ว่า มีการประพฤติผิดหรือไม่อย่างไรและควรพิจารณาดำเนินการอย่างไร

(3) ขั้นการดำเนินการหลังการสอบสวน เมื่อได้ข้อสรุปในขั้นดำเนินการแล้วถ้ามีการประพฤติผิด ก็พิจารณาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาหรือลงโทษตามเหตุแห่งการประพฤติผิด โดยทั่วไปการลงโทษควรจะได้ให้การอบรมมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ตระหนักและสำนึกในการประพฤติผิด และคอยติดตามผลดูว่านักเรียนได้มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่อย่างไร ซึ่งจะเป็นการคดโกงกันและควบคุมการประพฤติผิดของนักเรียนต่อไป

5) ต้องรู้วิธีการวัดพฤติกรรม (Measuring behavior) การวัดผลและประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนจะทำได้หาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มว่ามีสภาพหรือพฤติกรรม

อย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลใช้ในการแก้ไขปัญหการประพตติผิตต่าง ๆ วิกิการวัด
พตติกรวมมีหลากวิกิอาจเลือกให้ให้เหมาะสมในงานปกครองนักเรียนได้ดังนี้

(1) การสังเกตและการบันทึกพตติกรวม (Observation and anecdotal)

(2) การสัมภาษณ์ (Interview)

(3) การเขียนอัตชีวประวัติ (Autobiography)

(4) การศึกษากรกรณี (Case study)

(5) การใช้เทคนิคสังคมมิติ (Sociometric technique)

(6) การใช้แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ
(Personality test.)

วาทละเลียดของแต่ละวิกิสามารถศึกษาได้จากตำราทาง
จิตวิทยาศึกษา การนมนน และการวัดผลการศึกษา

6) ตัดงรู้หลักการปกครองในการปกครองนักเรียนควรยึดหลัก
การว่า "ปกครองเพื่การสร้างและพัฒนา" โดยกิดคคิที่ว่า "ครูไม่ได้เป็นศัตรู
กับนักเรียน แต่เป็นศัตรูกับความไม่ถูกระเบียบเท่านั้นหลักการปกครองนักเรียน
ที่ควรกิดถือเป็นนนวนปฏิบัติมีดังนี้

(1) ต้องเป็นที่พึ่งหรือให้ความคุ้มครองแก่นักเรียนได้เมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือถูกรบกวน รังนก ฯลฯ ครูปกครองหรือครูประจำชั้นต้อง
สามารถทวทเหล็ดตัดสินแก้ไขปัญหให้นักเรียนได้ทั้งนี้ เพื่อสร้างทวญ กาลังใจ
และความอกุ่นแก่นักเรียน

(2) ต้องมีความกตธรรมในการพิจารณาตัดสินปัญหาต่างๆ
และให้หลักแห่งความเสมอภาคในการใช้กฎระเบียบต่าง ๆ ที่ให้และเกี่ยวข้อง
ในงานปกครองนักเรียน

(3) ต้องมีความจริงใจ (Sincerity) ต่องาน และต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานปกครอง ซึ่งจะช่วยสร้างความศรัทธาและความร่วมมือในการดำเนินงานปกครองนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

(4) ต้องมีทักษะที่แสดงความเป็นมิตร มีลักษณะที่ทำให้นักเรียนเลื่อมใสหรือเชื่อถือและไว้วางใจ

(5) ต้องมีความแนบเนียนและนุ่มนวลหรือความสุภาพที่จะทำให้นักเรียนมีความเลื่อมใสศรัทธา

(6) ต้องมีความเด็ดขาดและหนักแน่นในการปฏิบัติงาน

(7) ต้องให้หลักการของเหตุและผล

(8) ต้องมีความคงเส้นคงวาในการปฏิบัติงาน

(9) ต้องมีความอดทนและอดกลั้นสูง โดยที่กรรมชาติของงานปกครองต้องเกี่ยวข้องกับเด็กที่มีพฤติกรรมจากสภาพของครอบครัวที่มีปัญหาที่แตกต่างกัน และต้องประสานงานขอความร่วมมือกับครูอาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียน ดังนั้นผู้ทำงานปกครองนักเรียนต้องมีความอดทนและอดกลั้นสูง ทั้งนี้เพื่อให้งานปกครองนักเรียนบรรลุเป้าหมาย

(10) ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในทุก ๆ ทาง

2.5.8 ทักษะค่านิยมในการจัดงานปกครองนักเรียน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2520) กล่าวว่า มีสถาบันหลายสถาบันในสังคมที่กำหนดความต้องการของบุคคล สถาบันเหล่านี้ ได้แก่ บ้าน ศาสนา รัฐบาล เป็นต้น โรงเรียนมีบทบาททั้งส่งเสริมและควบคุมบุคลากร ดังนั้นการจัดงานปกครองนักเรียนหรืองานกิจการนักเรียน จึงควรคำนึงถึงหลักต่อไปนี้

1) นักเรียนมาโรงเรียนมิใช่มาเพื่อจะเรียนหนังสืออย่างเดียวนอกจากนี้เขายังจะมาเพื่อจะอยู่ในสังคมที่สับสนและซับซ้อนได้อย่างมีความสุข โรงเรียน

จำเป็นต้องช่วยเหลือในเรื่องนี้ กิจกรรมนักเรียนจะเป็นส่วนที่ช่วยได้ค่อนข้างมาก
ข้อเท็จจริงนี้ เป็นข้อเสนอแนะประการแรกเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหาร
กิจการนักเรียน

2) เราต้องยอมรับกันว่า กระบวนการเรียนรู้มิได้เกิดขึ้นใน
ห้องเรียนอย่างเดียว เด็กเรียนรู้หลากหลายนอกห้องเรียน คนส่วนใหญ่เรียนรู้
จากคนอื่น เรียนรู้ซึ่งกันและกัน การบริหารกิจการนักเรียนมีกิจกรรมส่วนใหญ่
นอกห้องเรียน จึงมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้กว้างขวางขึ้น

3) เป็นที่ยอมรับกันว่าคนที่สอบได้ลำดับที่ 1 ไม่จำเป็นต้องมี
ความเจริญในชีวิตรวมไปกว่าคนที่สอบได้ลำดับที่ท้าย ๆ คนที่สอบได้ลำดับที่ 1
มักจะมีความรู้ดีในห้องเรียน คนที่สอบได้ลำดับที่ท้าย ๆ อาจมีความรู้หลาก
อย่างนอกห้องเรียน การบริหารกิจการนักเรียนจึงมีส่วนช่วยได้ค่อนข้างมาก

4) คนเราปกติจะไม่นิ่งเฉยมีการเคลื่อนไหว (Active) อยู่
เสมอทั้งการกระทำ การคิด และมีโนภพต่าง ๆ แต่ละบุคคลจะมีพลังมากน้อย
เพียงใด ขึ้นอยู่กับวัยและสิ่งแวดล้อม ถ้าอยู่ในวัยเด็กก็จะมีพลังมากมามาก
ผู้ใหญ่ก็อาจมีความคิดมาก วัยหนุ่มสาวจะมีทั้งพลังความคิดและพลังกายควบคู่
กันไป พลังที่มีอยู่ในตัวบุคคลไม่ว่าจะเป็นพลังกายหรือพลังความคิดที่ล้นต้องมี
การ发泄และการควบคุมพลังส่วนเกิน (Surplus energy) พร้อมกันไป พลัง
ส่วนเกินนี้หาก发泄ไม่ถูกทางก็จะนำไปสู่การทำลาย เสี่ยงหรือความเสื่อม
ต่าง ๆ ดังนั้นโรงเรียนจึงจำต้องหาทางใช้และควบคุมพลังส่วนเกินเหล่านี้ให้
ออกไปในทางสร้างสรรค์และมีประโยชน์ ซึ่งถือเป็นภาระอย่างหนึ่งในการ
บริหารกิจการนักเรียน

5) เป้าหมายของการศึกษาก็เพื่อให้เด็กได้เจริญงอกงามใน
ทุกด้านทั้งทางกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตเป็น
คนที่สมบูรณ์ การศึกษาในห้องเรียนอาจช่วยเสริมสติปัญญา การศึกษานอก
ห้องเรียนมีส่วนช่วยให้เด็กได้เจริญงอกงามเป็นคนสมบูรณ์

6) มนุษย์เราจะหวงแหนทุนำรุงรักษาในสิ่งที่ตนเอง รู้สึกว่า ตัวเองมีส่วนเป็นเจ้าของ (Belongingness) การให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนก็เป็นอีกทางหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของโรงเรียนของเขา

7) การศึกษาในหลักสูตรเรียนส่วนใหญ่เป็นการนำไปสู่อาชีพ กิจกรรมนักเรียนหลากหลายก่อกำเป็น การส่งเสริมอาชีพทรง มีคนไททจำนวนไม่น้อย ที่มีชื่อเสียงเพราะอาชีพทรง

จากเหตุผลทั้งเจ็ดประการข้างต้นทำให้เราเห็นความสำคัญ ของการบริหารกิจการนักเรียนหรือการปกครองนักเรียน อันเป็นการกิจหนึ่ง ของการบริหารโรงเรียน ที่จะนำไปสู่การส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนที่สมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกันเป็นสมาชิกของสังคมที่สืบสนและที่อาศัยได้อย่างมีความสุข นอก จากนี้ เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2531) ยังได้กำหนดหลักในการปฏิบัติงานกิจการ นักเรียน ไว้ดังนี้

1) งานด้านกิจการนักเรียนต้องจัดสำหรับนักเรียนทุกคน พยายามให้นักเรียนแต่ละคนมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมโดยเท่ากัน

2) งานด้านกิจการนักเรียน เป็นกระบวนการต่อเนื่อง เริ่ม ตั้งแต่วันที่นักเรียนเข้าเรียนจนวันสุดท้ายที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียนจะต้องถือว่า ชีวิต ความปลอดภัย ความเจริญงอกงาม จะต้องได้รับการพัฒนาทุกขั้นตอน ทุกเวลา

3) งานกิจการนักเรียนต้องยอมรับในความคิดที่ว่า นักเรียน ทุกคนมีคุณค่า มีสิทธิ และเสรีภาพเท่าเทียมกัน เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะ ต้องช่วยปกป้อง รักษาสิ่งเหล่านี้ไว้ให้เขา

4) งานกิจการนักเรียนต้องอาศัยความร่วมมือ และการ ประสานงานกับทุกฝ่ายในโรงเรียน ไม้ที่หน่วยงานที่แยกเป็นอิสระ

5) โครงการต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกับกฎ ระเบียบ และนโยบายของโรงเรียน ของประเทศชาติ โดยมีการวางแผนการดำเนินงานไว้อย่างละเอียดทุกขั้นตอน

จะเห็นได้ว่า การปกครองนักเรียนหรือการสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน ควรใช้วิธีต่าง ๆ ที่อาศัยหลักจิตวิทยา เพื่อให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยไม่มุ่งจะให้ระเบียบเพียงอย่างเดียว

งานปกครองนักเรียนคืองานส่งเสริม พัฒนาและแก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน เพื่อสนับสนุนกิจการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานฝ่ายปกครองนักเรียน มีดังต่อไปนี้

ทวีป เจริชา (2519) ได้ศึกษาปัญหาทางวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช ในทัศนะของผู้ปกครอง พบว่าผู้ปกครองได้พบกับครูประจำชั้น ครูปกครองและอาจารย์ใหญ่ นาน ๆ ครั้ง เนื่องจากผู้ปกครองไม่มีเวลา และโรงเรียนไม่ได้จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มาพบปะ และมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน ทั้งผู้ปกครองมีความยินดีและเต็มใจอยู่แล้ว

สุวรรณ กร่วมเมฆาพงศ์ (2519) ได้ทำการศึกษาปัญหาทางวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในทัศนะของนักเรียน พบว่านักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนักเรียนที่มีต่อระเบียบของโรงเรียน ระเบียบการแต่งกายของนักเรียน ระเบียบความประพฤติของนักเรียน และความบกพร่องทางวินัยของนักเรียน

แตกต่างกัน แต่พบว่านักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียนที่ประพฤติผิดระเบียบของโรงเรียนสอดคล้องกัน

พิษณุ ผาสู่ (2522) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีปัญหาในด้านการบริหารกิจการนักเรียนคือปัญหาการฝากเด็กเข้าเรียนโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก การร้องเรียนเกี่ยวกับการสอบเข้าที่ให้ความยุติธรรมแก่ผู้สอบไม่เพียงพอ การร้องเรียนให้เกิดรับนักเรียนเพิ่มเติม นักศึกษาประพฤติผิดระเบียบวินัยของสถานศึกษา คิดท้อแท้เสียใจ หลีกเลี่ยงไม่เพียงพอ ฝ่ายแนะแนวทำงานไม่ได้ผล และปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการนักศึกษายังไม่ดีเท่าที่ควร

ทองขาว โศทรโยธา (2521) ได้ทำการวิจัยเรื่อง งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11 พบว่า ประชาชนให้ความสนใจความควบคุม ดูแลความประพฤติ และการเรียนของนักเรียนเป็นลำดับ แต่งานที่โรงเรียนปฏิบัติได้น้อยคือ การสำรวจความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน การตรวจสอบสภาพอนามัยของนักเรียน การจัดให้มีกิจกรรมทางวิชาการให้มาก และการให้ครูติดต่อกับนักเรียนนอกเวลาเรียน

วรรณसार วรกิจ (2523) ได้ศึกษาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในทัศนะของครู นักเรียนและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทราพบว่า พฤติกรรมที่นักเรียน ครูอาจารย์และผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นตรงกันว่า พฤติกรรมที่นักเรียนไม่สมควรปฏิบัติคือเรื่องการเล่น เสพติด ส่วนความเห็นในเรื่อง การเล่นเกม การพนัน การพกอาวุธ การทะเลาะวิวาทกับคนอื่น การไว้ผมยาวเกินระเบียบ การแต่งหน้ามาโรงเรียน การแต่งตัวผิดระเบียบมาโรงเรียน การใส่เครื่องประดับมาโรงเรียน และการออกนอกบริเวณโรงเรียน มีความเห็นแตกต่างกัน

วินัย จินดาวรรณ (2524) พบว่า โครงสร้างการบริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 10 จัดให้มีฝ่ายปกครองในโรงเรียนออกเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง และฝ่ายธุรการ งานกิจการนักเรียนปฏิบัติอยู่ใน

โรงเรียนจัดให้เป็นงานของฝ่ายปกครองรับผิดชอบมี 7 งานคือ (1) งานแบ่ง
กลุ่มนักเรียน (2) งานประชุมนิเทศนักเรียน (3) งานรายงานตัวนักเรียน
(4) งานกิจการนักเรียน (5) งานบริการสุขภาพอนามัย (6) งานบริการ
แนะแนว (7) งานทุนการศึกษา

สรสิทธิ์ ศิลปศรีสกุล (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหาร
กิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพ-
มหานคร พบว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 8
ด้าน อยู่ในระดับ "มาก" ถึง 7 ด้าน อยู่ในระดับ "น้อย" เพียง 1 ด้าน คือ
การบริหารด้านสุขภาพอนามัย

1) ด้านการรับและการแบ่งกลุ่มนักเรียน พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหาคือ
นักเรียนเลือกแผนการเรียนไม่ตรงกับความสามารถ และที่เลือกแผนการเรียน
เดียวกันมีพื้นฐานต่างกัน

2) ด้านการประชุมนิเทศ พบว่า ที่เกิดปัญหาคืออุปสรรค คือขาดความ
ร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน และระเบียบข้อบังคับที่ีักู้ไม่มีความ
เหมาะสม

3) ด้านการรักษาระเบียบวินัย มีปัญหาคืออุปสรรค คือขาดความร่วมมือ
จากบุคลากรในโรงเรียน และระเบียบข้อบังคับที่ีักู้ไม่มีความเหมาะสม

4) ด้านการทำทะเบียนและการรายงานเกี่ยวกับนักเรียน ปัญหาคือ
โรงเรียนขาดบุคลากรด้านทะเบียน และขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองและตัว
นักเรียน

5) ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน อุปสรรค ปัญหาคือ ครูอาจารย์ไม่
สนใจ และไม่เข้าร่วมกิจกรรม ทาดครูที่มีประสบการณ์ ครูอาจารย์ไม่สนใจ
และขาดสถานที่

6) บริการสุขภาพอนามัย ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความเห็นไม่
ตรงกัน ผู้บริหารเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมาก ครูอาจารย์เห็นว่าการปฏิบัติ
อยู่ในระดับน้อย ปัญหาคือ ขาดแคลนบุคลากรด้านพยาบาลและจัดได้ไม่ทั่วถึง

7) ด้านการจัดและบริหารแนะแนว พบว่าปัญหาคือ โรงเรียนขาดบุคลากรด้านการแนะแนวขาดสถานที่ทำงาน

8) ด้านการให้ทุนการศึกษามีปัญหาคือ หาทุนได้ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่ขอรับบริการและการจัดตั้งมูลพิจารณาทุนยังไม่ดีพอ

Rice (1978) แห่งมหาวิทยาลัยไอโอวา ได้ทำการศึกษาวิจัยการเปรียบเทียบความเข้าใจต่อระเบียบวินัย ของโรงเรียนระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารโรงเรียนพบว่า สิ่งที่เป็นปัญหาสำคัญที่สุดเกี่ยวกับเรื่องวินัยคือ การขาดความสนใจของนักเรียนในเรื่องวินัย ความเกียจคร้าน และการติดทาสเสพติด เช่น การสูบบุหรี่ และพวกแกลกกลสก็ล

Dennis Martin Littrel (1981) แห่งมหาวิทยาลัยมิสซูรี โคลัมเบีย ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการควบคุมพฤติกรรมและวินัยของนักเรียนพบว่า

1) ห้องเรียนที่ครูใช้วิธีการควบคุมนักเรียนอย่างเคร่งครัดจะไม่มีผลอย่างแท้จริงต่อการมีวินัยของนักเรียนและนักเรียนจะมองว่า ครูเป็นผู้ที่คอยควบคุมนักเรียนมากกว่า

2) นักเรียนจะชอบครูที่ให้การช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าครูที่คอยควบคุมนักเรียนในห้องในวินัยอย่างเคร่งครัด

3) ในการรักษาวินัยของนักเรียนจะไม่มี ความแตกต่างกันระหว่างครูที่ชอบช่วยเหลือนักเรียนและครูที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน

4) ในเรื่องการดูแลความประพฤติของนักเรียน ปรากฏว่า ครูที่ละเลิกกับครูที่มีความเคร่งครัดอย่างมาก จะไม่มีผลต่อการรักษาวินัยของนักเรียน

Marie Elizabeth Marple (1968) ได้ทำการศึกษาวิจัยการที่มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นแนวทางในการจัดปัญหาทางวินัยของนักเรียนในทัศนะของครู ผลวิจัยพบว่า

1) วิธีการที่มีประสิทธิภาพจะประกอบด้วย ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้บริหารโรงเรียน

2) การบริหารจัดการทางวินัยของนักเรียนด้วยการลงโทษทางกายมีประสิทธิภาพน้อยกว่าการแก้ปัญหาร่วมกัน

3) การบริหารจัดการด้วยการพูดคุยกับนักเรียนเป็นส่วนตัว เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4) เพื่อให้วิธีการร่วมกันแก้ปัญหาแล้วต้องมีการติดตามผลทางใกล้ชิด และต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน

จากการศึกษาวรรณคดี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน ฝ่ายปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษาจะพบว่า ที่ต้องการปกครองนักเรียนนั้น โดยสภาพการบริหารงานทั่วไป จะเป็นงานที่ครอบคลุมงานด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน การจัดองค์การของนักเรียน และการกิจขององค์การนักเรียนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข รู้จักใช้สิทธิ์และหน้าที่ ที่ถูกต้องและเหมาะสม ดังนั้นที่องงานฝ่ายปกครองที่ไว้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลยภารกิจทั้งหมดของงานในฝ่ายปกครอง ในหน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียนระดับประถมศึกษา หรือในระดับอุดมศึกษาจะเรียกงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่ว่า งานกิจการนักเรียนนักศึกษา ซึ่งเป็นชื่อที่ครอบคลุมภารกิจที่โรงเรียนปฏิบัติ ดังนั้นที่องงานฝ่ายปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษา น่าจะเปลี่ยนเป็นกิจการนักเรียนให้ตรงตามภารกิจที่ปฏิบัติอยู่ ณ ปัจจุบัน

ในส่วนของภารกิจของฝ่ายปกครองที่พบในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า งานปกครองนักเรียนมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนและหน้าที่พิเศษอื่น ๆ ตามสภาพของแต่ละโรงเรียน ชัยยุทธ์ ศรีจักร (2524) พบว่า งานฝ่ายปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต 3 มีภารกิจอยู่ถึง 6 ประการคือ (1) งานควบคุมและป้องกัน (2) งานแก้ไข

ความประพฤติ (3) งานส่งเสริมความประพฤติ (4) งานติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ (5) งานการบริหารงานของฝ่ายปกครอง และ (6) งานดูแลความปลอดภัยของนักเรียน

จากการศึกษาเอกสารการบริหารงานปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตการศึกษา 11 พบว่า งานของฝ่ายปกครองที่อยู่ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวกลางมีงานที่แตกต่างกันไปถึง 39 ที่ด สามารถนำมาจัดเป็นกลุ่มของงานได้ถึง 4 ประเภทคือ (1) งานการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาหรืองานการจัดบุคลากรในฝ่ายปกครอง (2) งานการจัดองค์การนักเรียน และภารกิจขององค์การนักเรียน (3) งานที่เป็นภารกิจโดยตรงของฝ่ายปกครอง ได้แก่ งานป้องกัน แก้ไข ส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน และ (4) งานพิเศษอื่น ๆ ที่ผู้บริหารโรงเรียนมอบหมายให้ทำในความรับผิดชอบของฝ่ายปกครอง เช่น การบริหารงาน อาคารสถานที่ บริเวณ ทนการศึกษา เวรยาม ความปลอดภัย ฯลฯ

การจัดกิจกรรมที่ใช้ในการปกครองนักเรียน พบว่า กิจกรรมที่เป็นการควบคุมนักเรียนให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนจะเป็นกิจกรรมที่ไม่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ต่อนักเรียน จะเกิดผลทางด้านลบมากกว่า ดังนั้น การจัดงานกิจการนักเรียน หรืองานปกครองนักเรียนจึงต้องเปลี่ยนวิธีการมาเป็นการแก้ปัญหาร่วมกัน โดยการใช้กิจกรรมนักเรียน และให้องค์การนักเรียนเป็นกิจกรรมเสริมแรงให้นักเรียนมีความต้องการอยากจะทำโรงเรียน ดังนั้นการจัดกิจกรรมของฝ่ายปกครองต้องนำวิธีการทางจิตวิทยามาช่วยในการจัดกิจกรรมปกครองตัวจึงจะส่งผลดีต่อการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ให้พัฒนาได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล